

بعض منتخبات آثار ايله فنونك دلالت اينديكي برطاقم غرائب كشفيات و حكماي
متقدمين و متأخرين طرفندن ابراد ايديلان محاكات مفيدة بي و بعض تراجم
احوالی حاویدر .

مؤلفی
{ احمد ممت }

مسخرات (درم) .
تقریباً (المسخرات)
الاعمال (تقریب)
طالع (باقر)
عراقیات (تقریب)
برهانیه (تقریب)
طالع (تقریب)
ایضاً (تقریب)
ایضاً (تقریب)
تاریخ - مآخذ

جزؤ نومروسی
۳

فیثائی ۴ غروشدر .

ایلك دفعه
اولق اوزره محررك ذاته مخصوص مطبعه ده باصلدی .

استانبول

۲۸۸

دها اول بیه لایلدزی سعادہ اثبات وجود
ایتر ایسه اوزمان منجملرک حسابی طوغری
اولدیغی آکلاشیله جقدر .
واقعا قوجسه بریلدزک کوره مزه
چارپسینی بزم حس ایتماش اولقغیز براز
اذهاته طورغونلق ویرر . انجیق بیه لایلک
ارضه چارپسیندن مرام کلوبده مثلا
استامبول جوارندن زمین اوزرینه چارپسینی
دیمک دکلدر . سعادہ کی اجرام یکدیگری
ینه کندی قوه جاذبه لایله جذب ایدرلر .
اگر بونلردن برسی نقطه اعتدالک خارجنه
چقارویا خود جاذبه سی کندیسندن چوق
اولان بر دیگر یلدزک قوه جاذبه سی دائره سته
کیر ایسه انجذابات ایچنده از یلوب محو
اولور کیدر . ایشته پلاتسمورک دخی
حسابی وجهله بیه لایلدزی بوسنه کوره
ارضک اوزرینه پک طوغری کلوب کله کله
ارضک دائره انجذابنه دوشمش اولدیغندن
۲۷ شمرین ثانیه سی وقعہ سی ظهور ایش
وکوره ارضک نه حرکت محوریه سته ونه ده
حرکت سنویه سته برخلل کلدیکندن منجملر
بوصدمده بیه لایلک مغلوب اولدیغنی حکم
ایلسدر .
اشوبیلدز پارلند کدنصرک نه اولاجنی
وپارچه لری نزه دوشه چکی احتمال که
خاطرزه خطور ایدر . بنا برین برابکی سوز
دخی اولبایده سوبلکه لزوم کوردم .
ذکر اولثان یلدز بارلندیکی زمان پک
کوچولک پارچه نه آیرلش ایسه عادتاخواجه
نصرالدینک «اسکی آیلری قرقارلر قرقارلر
یلسدز یاپارلر» دیمسی قیلندن اولقی اوزره

بونلر انجذابات عمومیہ اراسنده اوچوشورلر
قالورلر وشاید بعضولری ارضه تقرب ایده جک
اولسه ارضک قوه جاذبه سی انلری جذب
ایدرک کوره نسیمیسی ایچندن کچر ایکن شهابلر
تشکیل ایدرلر .
اگر بونلردن بریوک پارچه قالور ایسه
بوپارچه دخی کذلک انجذابات عمومیہ
اراسنده یوارلنور کیدر حتی ظن ایدیلر .
بیله جکته کوره کندیسنه بر حرکت محوریه
بوله زق دونه دونه آیروجه بریلدز یعنی بر کوره
حالی دخی کبر .

تاریخ

بنی بشرک متصف و مجبول اولدیغی غریب
غریب حاللر ایچنده بر حال واردر که اوده
انسانلرک هر کوردیکی شئی اوکرمک
واکلامق ایستمسیدر . بو حال انسانلرک
طبیاع مخصوصه سته کوره درجات مختلفه ده
بولنور . بر صنف انسان واردر که فرضا
واپور سفینه سنی هیچ کورمامش اولدیغی
حالده بر واپور کورنجه «بونه در» دیو
صورار و «واپور سفینه سیدر» جوابنی
الدقده «پک اعلا واپور سفینه سی ایش»
دیو اکتفا ایدر . ایشته بودرجه سی
تعریف ایشک استدیگر حالک الک اشاغی
بر رتبه سی اولوب بونک بودرجه سنی (استعلام)
دیو تعریف ایشک کفایت ایدر .
لکن دیگر بر صنف خلق واردر که او بیه
هیچ کورلماش بر شئی ایلک دفعه اوله رق
کورد کده یالکر استعلامه قالوب مخاطبندن

حقایقنی بکا بیلدیرکز، دیواوزون اوزادی به
اراشدیروب طراشدیرمغه باشلار . ایشته
بودخی معهود حال غریبک الک یوقارور
درجه سی اولوب بوکا «تحقیق و تدقیق»
دیلدیر .

ایندی شو حال عجیبی بو صورتله
اکلاقدن صکره باقام بونک، بنی بشرجه
تأثیراتی نه در .

اولا دیلم که بو حال بنی بشرده اولیه
ایندی عجبانه اولوردی ؟ شو سوآلک
جوابنی تحریده ذهنبی اول قدر اتعاب
ایتمکسزین بوله پیلورز که اگرچه انسانده
شو حال اولمیدی هیچ برشتی اولز
ایدی . امانصل هیچ ؟ صحیحاً هیچ . یعنی

انسان فی الاصل حیوان دکل می . ایشته ینه
اولیه حیوان قالور . وانسانیتدن محروم
اولور کیدر ایدی . لکن ایش اولیه
اولیوب انسانده محضاً بو حالک وجودی
ثمره سیله در که بنی بشر دنیای حیوان آغلی
حالتدن چیقاروب الیوم کورمکده اولدیغیز
وجهله آدم یواسی وانسان خانه سی حانه
قویشدیر .

ثانیاً بقالم دوشونم بو حالک بنی
بشرده بر منوال محرر درجات مختلفه ده
بولمسنک نه تأثیری اولشدیر . کیفیت
بو جهتی نه قدر دوشخور ایسه ک او قدر
تأسیف ایدر . و بوندن طویلابی طبیعی
وجدانمزه عادتاً مسئول طوتارز . چونکه
محضاً بو حالک بنی بشرده بولمسنه میندیر که
انسانلر کاملاً کالات انسانیتنک درجه
قضواسنه واصل اوله میهرق هر بری کمال

« واپور سفینه سیدر » جوابنی الدقدن
صکره « بونی نه یاپارلر » دیو صورار
و « ایچینه بنوب دکرده سیاحت ایدرلر »
جوابنی الدقدن دخی « یک اعلا اما برشتیک
سیر و سیاحتی ایچون برقوه بحر که لازمدر
بونه ایله حرکت ایدر » دیو استعلامی
بر درجه دها ایلمر و لدوب نهایت بخار قوه
بحر که سی دروننده بولسان ماکنه بی تحریک
وما کنه دخی چرخلرینی تدویر ایدنجیه
چرخلرک صوبی اتمی سفینه نک سیر
و حرکتی ایجاب ایتدیره چکنی اکلاقدن
صکره قلبی مظن اولور . ایدی استعلامک
بودرجه سته دخی (جست وجو) دیمک
کافیدر .

بوندن صکره بر صنف خلق دها
واردر که هیچ کورماش اولدیغی بر شمی
ایلاک دفعه اوله رق کوردیکی زمان بالکنز
بر منوال بحر جست وجو ایله دخی قناعت
ایده میوب درایت وزکا موجی اولان مر اقی
حسبیه او شینی بالاطراف صورروب
او کرنگه باشلار . ومثلاً واپور سفینه سنک
بخار واسطه سیله کیفیت سیر و حرکتی
اکلاقدن صکره « عجایب بونی کیم یامش
نه وقت ایجاد اتمش . یو داغاً بو حالده می
ایدی . خیر او یله اولمالی . چونکه باق
بونلر بر قاج درلو . کیسی یاندن چرخلی
کیسی قیچدن . کیسینک بر باجاسی وار
کیسینک ایکی . کیسی تیوردن و یاساجدن
یا پاش کیسی اغاچدن . اولیه اولنجیه اشو
واپور سفینی شمدی به قدر درلو درلو شکل
وهیئله کرمشدر . امان بونلرک تفصیلات

در جانتك بر درجه^۱ و قدمه سنده قالسدر .
 زیرا انسانك كالات انسانك الك يوقارو
 درجه سنده وارمسی و دنیایی حیوان
 اغلافتدن چیقاروب انسان یواسی حالته
 قومسی بر یوك اقتداره متوقف اولوب
 بو اقتدار ایسه بلكدن و بلك دخی
 او كر نمكدن بشقه برشی ايله حاصل اولهمن
 و او كر نمك دخی معهود حان و جبلیتك
 درجه سندن زیاده به چیه من .

شمعی کیفیتی دهها زیاده شرح اید بلك
 ایچون فرض ایدلم كه صباوتی كچوروب
 سنن تمیزه واصل اولش اولان بر آدم بر
 منوال محرر واپور سفینه سنی ایلک كورن
 ادم كبی دنیایی هیچ كورماش اولدیغی
 حالده برنجی دفعه اولهرق كورمشدر .
 بو حالده او ادم البتده «بو كوردیكم عالم
 نه در» دیو بر سؤالده بولنه جق و لك اول
 «بو كا دنیا درز» جوابی اله جق . اگر
 مر قوم «اه بو كا دنیا درز ایمش بك اعلا
 ایشنه او كر ندك» دیرك اکتفا ایدر ایسه
 بیچاره اقتدارجه الك اشاغی بر ادم اوله جفتدن
 حریف دنیا به كلور کیدرده دنیا به یالکز
 (دنیا) دیمكن بشقه برشیته مقتدر
 اولهمن .

لكن انسانك جله سی یالکز بو صنفدن
 اولوب دیگر بر صنف خلق عالمك عقلره
 حیرت ویرن الیش نمایشی كوردیكی كبی
 جست وجو به باشلار .

شو حالده اناسی باباسی و سایر خصم
 اقرباسی و یا خود یاننده بولنان بنی نوعی
 كندوسنه براده به قدر دنیاك نه اولدیغی

اكلا درز و اوكره درز .

بو صنفدن بر دیگر صنف دهها
 ایریلور كه دنیا و مافیها حقده بر منوال محرر
 جست وجو ايله بر راده به قدر المش اولدیغی
 معلوماتله دخی اکتفا ایدمه یه رتق
 تحقیق و تدقیقه باشلار و بونك اوزرینه
 حساب و هندسه كبی بعض التلرك واسطه لك
 یاردمیه لك اول جغرافیائی دنیاك
 اوزرینی اوزون اوزادی به او ادمه اوكره درز
 وینه جغرافیائك بر شعبه سی صابیه بیلن
 استاتسقی اصولی دنیا به موجود اولان كافه
 اشایی بر برر كندوسنه صایار دو كر بوندن
 صكره علم حیوانات اصناف حیواناتی و علم نباتات
 اصناف نباتاتی جله نظر اطلاعتنه عرض ایدر
 اشبو معلومات یالکز سطح كره به
 منحصرا اولوب انسانلر بولنری اوكره نه رك
 عالمه بر درجه به قدر دهها اشنا اولدقدن
 صكره ارتق بسبتون حیرت الود اولان
 فكرلرینی كاه اسفل السافلین زمینه و كاه
 اوج اعلائی افلاكه صالدر معنه باشلار .

بو دفعه دخی طبقات الارض و علم
 معدنیات كندوسنه تامر كزارضه و ارنجه به
 قدر زبر زمینی وقوز موغرافیا و هیئت افلاك
 و مافیهای عربض و عمیق تعریف ایدر
 و نهایت كیمیا و حكمت ذراته و ارنجه به قدر
 كافه موجودات عالمك کیفیات و ماهیاتنی
 كوسترر .

لكن عجیبدر كه بو قدر اطلاع بو قدر
 معلومات ادمك افكار بنی حیرت دكرلرینه
 بو غمش اولان هیئت عالمك یالکز بو كونیکی
 حالندن بشقه برشی كوسترمن ضرر یسدر كه

ایشته بوالده او ادمه هدایت
کوستره جک اولان شی انجق (علم
تاریخ) در .

﴿ تاریخک ماهیت و منفعتی ﴾

بورایه قدر ایندی کمن تفصیلاتک
خلاصه سندن تاریخک ماهیتی بر درجهیه
قدر معلوم اولمش یعنی علم تاریخ صنوف
انساندن هر شئک حقیقتی تحقیق و تدقیقه
مجبور اولان صنفي حقیقتنه ایرمه انساننی
جهله دن زیاده مجبور ایدن عالمک حال
حاضرینه کسب و وقوف ایندکدن صکره
احوال ماضیه سندن دخی خبردار ایده جکی
اکلا شلشدر .

لکن تاریخ کبی بر علم جلیک ماهیتی
یالکر بودرجهیه قدر بیلک کفایت ایده مز .
ایندی تاریخ ایله طاشمق استیان قاریشه
یونی حقیقه توصیه ایتمیز .

تاریخ انسانه معلومات بشریه نک وارا
بیلدیکی بر زماندن باشلا یوب بوزمانه قدر
ساحه عالمده قوعه کلمش اولان وقوعاتی بر بر
صایار دوکر . اما فصل وقوعات ؟

اولا - بودنیا فصل یارادلمش بنی بشر
دنیا به از جهله زره دن کلمش فصل طاشلمش
قاج فامیلیاه آبرلمش بونلر نه صورته بشامش
بورازدن بدأ ایله کیفیت تحقیق و تدقیقه
باشلا یه رق حاصل ایندیکی تیجه بی اورته به
قور یار .

ثانی - بر فامیلیاه و یا خود یالکر بر ذاته
بخت اقبالک توجهیه عالمی قلیچنه
بویون اکر یرمش جهانی پارمانی اوجنده

انسان بو قدر اطلاع بو تیجه معلومات ایله
ینه مکمل صایله مز .

واقعا انساننی بر منوال محرز دنیایی
ایلک دفعه اوله رق کورمش فرض ایندی کمن
حالده نظر دقتی دنیانک ال اول حال
حاضری جلب ایدر . و بودخی تدریجیه
جلب ایدر . همده برکت و پرسون که
تدریجیه جلب ایدر . زیرا بر انسان
کاملک نظر دقت و اطلاع سندن یکممش
اولان کافه اشایی بر ثانیسه ده و دفعه دقتی
جلب ایده جک اولسه حوصله بشر بوکا
تحمل ایده مز ایندی .

بنابرین فصل که عالمک حال حاضری
انسانک نظر دقتی تدریجیه جلب ایدر ایسه
احوال ماضیه دخی اویله جه بالتدریج جلب
ایتمی پک طبیعیدر . مثلاً انسان انسانک
باباسنک کندیسندن مقدم دنیایه کلمش
اولدقلر بنی وهله دائمی صورته انسانلرک
کیمسی طوغغی و کیمسی اولک کبی عالمک
متسلسلا دوچار اولدیغی تبدلاتی کوروب
کندیسندن اول کلانلرک حالر بنی صورمه
باشلار . وهله بر کره عالمده بویله نه قدر
انسانلر طوغغش نقدر اولمش نیجه مملکتلر
تخریب نیجه لری تعمیر ایدلمش قاج دولت
تشکیل اولمش نیجه ملتلمیدانه کلمش
مؤخرأ محو و منقرض اولمش بوراز بنه
آز بقی اطلاع کسب ایتمکه باشلار ایسه
عالمک حال حاضرینه معلومات المق ایچون
فتونه مر اجعتدن بشقه بر چاره بوله مدیغی
کبی احوال ماضیه سنی او کرتمک ایچون
دخی بنه بر فن آرامده مجبور اولور .

چو یرمش یعنی بر هیئت ملت تشکیل
ایتمش و یا خود ذاتاً موجود اولان ملت
اراسته بر حکومتک بناسنی قورمش .
بو هیئت ملت و یا او اداره حکومت بر مدت
ترقیده بولمیش فصل قانونلر وضع ایلمش
صکریه بر زمان حال سکوننده دوام ایلمش
نهایت تدنی به باشلامش الصکریه نحو
و منقرض اولهرق دیگر بر هیئت بونی استخلاف
ایتمش . ایشته تاریخ بوجله دن اولان
وقوعاتک تامینایسندن باشلایوب او هیئت
ملت و یا اداره حکومتک کیفیت ظهور
و تشکیلندن واسباب ترقیسنندن و بادی
تدنیسیدن و موجب انقراض و محو وندن
بخشله جله سنی آیری آیری محاکمه ایلمش .
ثالثاً - انسانلردن بریسی رتبه جلیله
نبوت و رسالتله نائل اولهرق عالم غیب
الو هیئتدن الدینی امر اوزرینه خلقی
سمت نجات و نجاتده دعوت ایتمش خلق
اجابت ایتماش و یا خود اجابتله میدان
بردن کیش و بودین بر قاج ملتی بر بره جمع
ایتمش صکریه او دین فصل شعبه لره آیرلمش
و انجایی نه اولمش دین بردن ایکن متدینلری
یکدیگرینی تغلیط و تکفیر ایدرک فصل قانونلر
قانونلر محاربه لر وقوعه کیش و انجایی نه
اولمش و بوندن صکریه دیگر طرفدن بریسی
طریق ضلالتده قالارق و معبود حقیقی کیم
اولدیفنی طایفه یارق فصل فکریه بولمیش
و اکا تبعیت ایدنلر نه صورته عبادت ایتمش
فصل عقایدده بولمیش . تاریخ بورالری
دخی موقع بخشه چکهرک اوزون اوزادی به
محاکمه ایله استحصال ایندیکی نتیجه یی

قارئینک پیش نظر اطلاعنه وضع ایلمش .
رابعاً - انسانلر حوایج بشریه یی تسویه
ایچون نه یوللره صاعمشلردن . و بویابده
فصل تسهیلات بولمشلردن . وفون و صنایع
نه صورته و نه درجده قدر ترقی ایتمش .
وفون و صنایعده فنی ملت ترقی ایدوب
نه یولده مکافاتنی کورمشلر و کیلمر کپورده
قالوب نه صورته سیناتنی حکمشلر .
خلاصه کلام بنی بشر مدینتی نه صورته کماله
ایرشد یرمش بورالزندن بحث ایدر .
ایشته تاریخک اساس ماهیتی بوندن
عبارت اولوب بوجهتله تاریخ اوله (وقوعات
سالفه نیک جریده سنی) دیو تعریف ایدیلور .
لکن تاریخک بنی بشره بخش ایندیکی فواید
و منافعک درجاته نظر آتاریخ ایچون یالکن
بو تعریف دخی کفایت ایتمش .
تاریخ انسانه وقوعات سالفه یی برموال
محرر محاکماتله برابر نقل ایدرک کندیسنتک
مدت عمرنده موفق اولمه دخی و اولسه یله
موفقیتک عمره سنندن استفادده عمریتک
کفایت ائمه چکی تجارنی جزوی بر زمان
ایچنده کوزی اوکنه قویار و بویابده
انسانی اولدرجه تربیه ایدرک کویا انسان
کنج ایکن دنیا قوریلایدن برویشلورمش
کپی سن و کال کوسترز . و بعدینه
کنج لکه عودته بقیه عمرینی برپر جهان
دیده و برمر دتجر به اموخته کپی کچورمشنه
سبب و دلیل اولور .
بونک ایچون تاریخی (وقوعات سالفه نیک
جریده سنی) دیو تعریف ایدرکدن صکریه
برده انسانک (کالات انسانیه معلی) دیو

تاریف ایتمی . و تاریخک بوقدر خدمتی
محضاً دأره مدینتی توسیعه مدار اولوق ایچون
اولدیغندن بوکا (علم اصول مدینت) دیمک
دخی لایق و سزادر .

چونکه مدینتک غیر ایسی یعنی بدویت
انسانلرک عادتاً حیوانات وحشیه کی چولدن
چوله کشت و کذار ایتمسندن عسارت
اولدیغندن تاریخ بونک طوبیله حق قابیله حق
یرینی و اخلافة نمونه کالات اوله رق کوستره
جک دکرینی بوله من . بدویتک تاریخده
اشغال ایتمیکی صحیفه لایک بدویتک مدینته
و یاخود مدینتک بدویته تعلق ایدن یک جزؤ
وقوعاتی متضمن و مشتملدر .

تاریخک مأخذلری

تاریخ عالمک احوال سالفه سنی نقل
و حکایه دن عسارت اولدیغی جهته بونک
اصل مأخذی روایت اولوب تاریخک محتاج
اولدیغی روایاتک راویسی ایسه اساما
یرقاج شیدن عبارتدر .
بونلردن برنجیسی کتب مقدسه سماویه
و یاخود یک زیاده قدمدن ناشی اصحاب
و اربابی عندنده قدسیت پیدا ایلش اولان
وطناقم کتابلردر که معلومات بشریه نک
و ارامدیغی زمانلر احوالی کتب مذکوره
روایت ایدر .
شمعی بونلردن یهود و نصارا اللرنده
بولتان و هیئت مجموعه سنه (بیل) دیتلان
الشمس درت و الشمس بش قطعه کتاب موجود
اولوب الیوم یزم ملت اسلامیة نک احکام
جلیله سنه تابع بولندیغی قرآن عظیم الشان

دخی احوال سالفه دن یک چوق معلومات
صحیفه کی شاملدر .

کتب مذکوره نک بوبایده و یردیکی
معلومات مصر و سوریه و ارض کنعان
و بردرجده قدر آثور قطعه سی تاریخی
ایچون مأخذ اوله یایوب بونلر یزه قطعات
مذکوره ادملریک عقایدیله بونلردن صادر
اولان برطاقم فوالقردن و بیولک بیولک برطاقم
حکمدارلرک احوالندن بحث ایدر .

ایمیدی مورخین اشبو معلوماتدن
اوزمانک کفر و ایمانک درجاتی و بوجهته
مدینت و اخلاقک کیفیاتی حقنده یک چوق
شیلر استخراج ایتدکلری ککی صناعت
و تجارتی حقنده دخی ایجه شیلر استدلال
ایدلر .

قدیم هندیلرک (ودا) اسمیله تقدیس
ایتدکلری درت کتاب دخی هند تاریخ
قدیمی حقنده اولدقچه مأخذ اوله یایوب
کتاب مذکور کاملاً و یاخود بر مقداری
انکلیزجه ده ترجمه اولمش و بوندن بر
مقدارینی علمای بنامدن و مدققین مشهوردن
ابراهیم معطرافندی کورمش و او قومشدن [۱]

[۱] مشار الیه بغدادده بولندیغم مدت
بنم تفسیر خواجهم اولوب و دادن اخذ
ایلدیکی معلوماتک یک چوغنی کندی افکار
و مطالعات مخصوصه سیله برابر حکایه ایلش
اولدیغندن مجموعه ده قید ایتمشه در
صره سی دوشدیکجه طغار جفنده بوکا دائر
بخشدرده درمیان ایده جکم .

(احمد مدحت)

اليوم (زندوستا) اسميله نهند فارسيلري
النده بولنان كتاب دخی اسکی ايراني وزنديلر
تاريخي حفته برطاق معلوماتي مشملدر .
تاريخ مأخذلرندن ايکنجيسي ملترک
احوال و وقوعات ماضيه حفته اغزدن
اغزه کتوردکلری حکايات و خرافات و علی
الخصوص محاربات و سائر موفقيت مليه لری
حفته اوقويه کلدکلری اشعار و ابيات
اولوب اگرچه بوکي شيرک جملہ سی
مبالغه لاله طولواوله جني معلوم ايسده
بروقعه برطاق ملت اغزده متواتر اولوب
مثلا برمحاربه ده هم غالب هم مغلوب همده
بی طرف ملترک او محاربه حفته کی روایاتی
جمع ايدلده اوج درت سقیم بر مستقیم
چيقارلق احتمالی انکار اولنه ميه جفتدن
مورخين بوکي خرافات و اشعاردن
بالاستنباط برطاق معلومات دخی بوضوطله
اخذ ايتملردر .
لکن تاريخ قديميرنک مأخذی بالکر بوکي
حکايات و خرافاتدن عبارت بولنان ملترک
انسدای تاريخی هر حالده قطعيا صورت
صحيحه وارديريله مامشدر . چونکيه
تفاخر مليه انسانله سائر ملترک موفقيات
و سائر وقعاتنی استراق ايتک بولنی آچش
و بنا برین برملته مخصوص اولان شان و شرفی
هرکس کنديسنه مال ايتش اولديغنه
و بوايسه وقعاتک يکديکرينه قارشمنی
انتاج ايلديکنسه مبنی مورخين بولنری
بالندقيق صحتی ميدانه چيقارمغه نه قدر
غيرت ايتشلر و چاشمشلرايسه او قدر دخی
مشکلانه دوشمشلر .

مأخذ تاريخدن اوچنجيسي (وتاريخه بخش
ايتديکی فوائدکليه دنناشی من جهة پنجيسي)
اثار قديمدر . مسکوکات عتيقه خطوط
ونقوش قديمه اسکی مزارلر اسکی طابوکلر
اثاث بيتيه اسلمه قديمه و اسکی شهرلر
خرابه سي و سائر کي .
اشبو اثار عتيقه تاريخه مجهول اولان
خصوصات حفته مجدداً معلومات استخراج
ايتکدن زياده مسکوک اولان شيلري صحيحه
خدمت ايدر .
برده اثار عتيقه دن هر برنک خدمت لری
بريشقه يولده اولوب مثلاً مسکوکات
حکمداران قديمک زمان و مقدار حکومتلرينی
و خطوط و نقوش قديمه اکثراً ملترک
و حکمدارلرک موفقيتلرينه دأر عباراتی
حاوی اولغله او يولده معلوماتی و مزارلر
بولنديغی محلده قننی ملت مملکتی اولديغنی
کوستره لک ملترک حدود و سنورلرينی تعيين
ايتک و بونلر وضعیت طولانیسی جهات
ار بعددن برجهته متناسب اولديغی جهته
کرک بو و کرک مزارلر دروشه وضع ايديله
کلان اشيا و طابوکلر اوزر ينسه نقش و حک
ايدیلان شيلر زمان قديم دين و آيينی و اصول
و عاداتی حفته معلومات المی ایچون پک
چوق قوایدی شامل و الحاصل اسلمه و اثاث
بيتيه و شهرلر خرابه سنده بولنان سائر شيلر
ملل قديمه نک صناعت و بوجهته تجارت
و بنا برین ثروت و مدنيت خصوصسده
بولندکلری درجه بی کوستره يله جک مرتبه ده
محسنانی متضمندر .
(مابعدی صکره)